

2026

EUDR

Uredba EU broj **2023/1115** o deforestaciji (krčenju) i degradaciji šuma

Vodič za izvoznike drveta i proizvoda od
drveta u Evropsku uniju za drvo poreklom
iz šuma sopstvenika Republike Srbije

Sadržaj

(Kliknite na ikonicu za brzi skok na poglavlje)

I	Skraćenice korišćene u brošuri	1	
II	Ideja i zahtevi	2	
III	Relevantna roba vezana za EUDR	3	
IV	Uticaj Evropske unije na uništavanje šuma	3	
V	Svrha i ciljevi Uredbe	4	
VI	Početak primene	4	
VII	Na koga se odnosi EUDR	4	
VIII	Ključne uloge i odgovornosti	5	
IX	Kako utvrditi da li roba podleže Uredbi	6	
X	EUTR u odnosu na EUDR	6	
XI	EUDR u odnosu na EUTR	8	
XII	Rokovi EUDR (8)	9	
XIII	Produženje obaveza prema EUTR (18)	9	
XIV	Izvoznici iz Srbije i EORI broj	10	
XV	Informacije potrebne kupcu iz EU za IT sistem	11	
XVI	Istaknuti delovi EUDR	13	
XVII	Preispitivanje efikasnosti Uredbe	14	
XVIII	Preporuke za usaglašavanje	15	
XIX	Unos podataka u Informacioni sistem EU	21	
XX	Predviđene sankcije za Evropske kupce	22	
XXI	Potencijalni zahtevi kupaca iz EU	23	
XXII	Praćenje promena vezano za EUDR	24	

[I]

Skraćenice

korišćene u brošuri

[EORI]

engl. Economic Operators Registration and Identification, registracioni i identifikacioni broj privrednog subjekta u Evropskoj uniji.

[EU]

Evropska unija.

[EUDR]

Uredba (EU) 2023/1115 Evropskog parlamenta i veća o stavljanju na raspolaganje na tržište Unije i izvozu iz Unije određene robe i određenih proizvoda povezanih sa deforestacijom (krčenjem) i degradacijom šuma i o stavljanju van snage Uredbe (EU) br. 995/2010 (EUTR).

[EUTR]

Uredba (EZ) 995/2010 Evropskog parlamenta i veća kojom se utvrđuju obaveze subjekata koji stavljaју na tržište drvo i proizvode od drveta.

[EUDR (8)]

Osam relevantnih grupa proizvoda koji nisu deo EUTR.

[EUTR (18)]

18 relevantnih grupa proizvoda koji su deo i EUDR.

[FSC™]

Forest Stewardship Council™ je globalna, neprofitna, nevladina organizacija posvećena promovisanju ekološki primerenog, društveno korisnog i ekonomski isplativog gazdovanja svetskim šumama.

[IT sistem]

informacioni sistem za podnošenje izjave o postupanju sa dužnom pažnjom.

[MSP]

engl. SME, mikro, mala i srednja preduzeća (prema članu 3. Direktive 2013/34/EU).

[Tarifna oznaka]

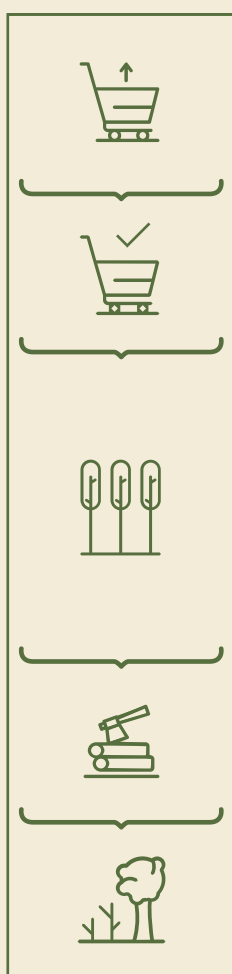
oznaka iz nomenklature Carinske tarife RS.

Ideja i zahtevi

Uredba (EU) 2023/1115 Evropskog parlamenta i veća o stavljanju na raspolaganje na tržište Unije i izvozu iz Unije određene robe i određenih proizvoda povezanih sa deforestacijom (krčenjem) i degradacijom šuma i o stavljanju van snage Uredbe (EU) br. 995/2010 (EUDR) ključni je zakon Evropske unije koji doprinosi smanjenju krčenja i propadanju šuma u svetu.

Uredba navodi 40 definicija koje moraju da se koriste za potrebe usaglašavanja sa EUDR, bez obzira na definicije navedene u zakonodavstvu matične države.

Pet krovnih definicija

1. Stavljanje na tržište

prvo stavljanje relevantne robe ili relevantnog proizvoda na raspolaganje na tržište EU.

2. Stavljanje na raspolaganje na tržište

svaka isporuka relevantnog proizvoda za distribuciju, potrošnju ili upotrebu na tržištu EU u okviru privredne delatnosti uz naknadu ili besplatno.

3. Šuma

površina se smatra "šumom" kada je primenjivo da je površina veća od 0,5 hektara (50 ari) i sa:

- » stablima višim od 5 metara i krošnjama koje pokrivaju više od 10% površine ili
- » mladim stablima koja još nisu ali mogu da postignu navedene vrednosti in situ (na licu mesta),

isključujući zemljište koje uglavnom služi za upotrebu u poljoprivredne svrhe ili koje se uglavnom upotrebljava kao urbano zemljište (parkovi i sl.).

4. Deforestacija

prenamena površine pod šumom za upotrebu u poljoprivredne svrhe, bez obzira na to da li je prenamena uzrokovana ljudskim delovanjem ili nije.

5. Degradacija šuma

strukturne promene šume, u obliku prenamene prirodno obnovljene šume sa autohtonim vrstama drveća.

Imajući u vidu da u svetu, između ostalog:

- šume obezbeđuju egzistenciju i prihode za približno 1/3 svetskog stanovništva,
- uništavanje šuma ima ozbiljne posledice na sredstva za život najranjivijih lica,
- borci za ljudska prava u oblasti zaštite životne sredine često su izloženi progonu sa smrtnim ishodom,
- deforestacija i degradacija šuma odvijaju se zabrinjavajućom brzinom, a to utiče na emisiju CO₂, gde sama deforestacija uzrokuje 11% emisija gasova staklene bašte,
- uništavanjem šuma dolazi do gubitka biološke raznovrsnosti – ključa za otpornost ekosistema i njihovih usluga na lokalnom i globalnom nivou,
- veliki deo deforestacije koja je u toku često je u skladu sa zakonodavstvom u zemlji proizvodnje,

[III]

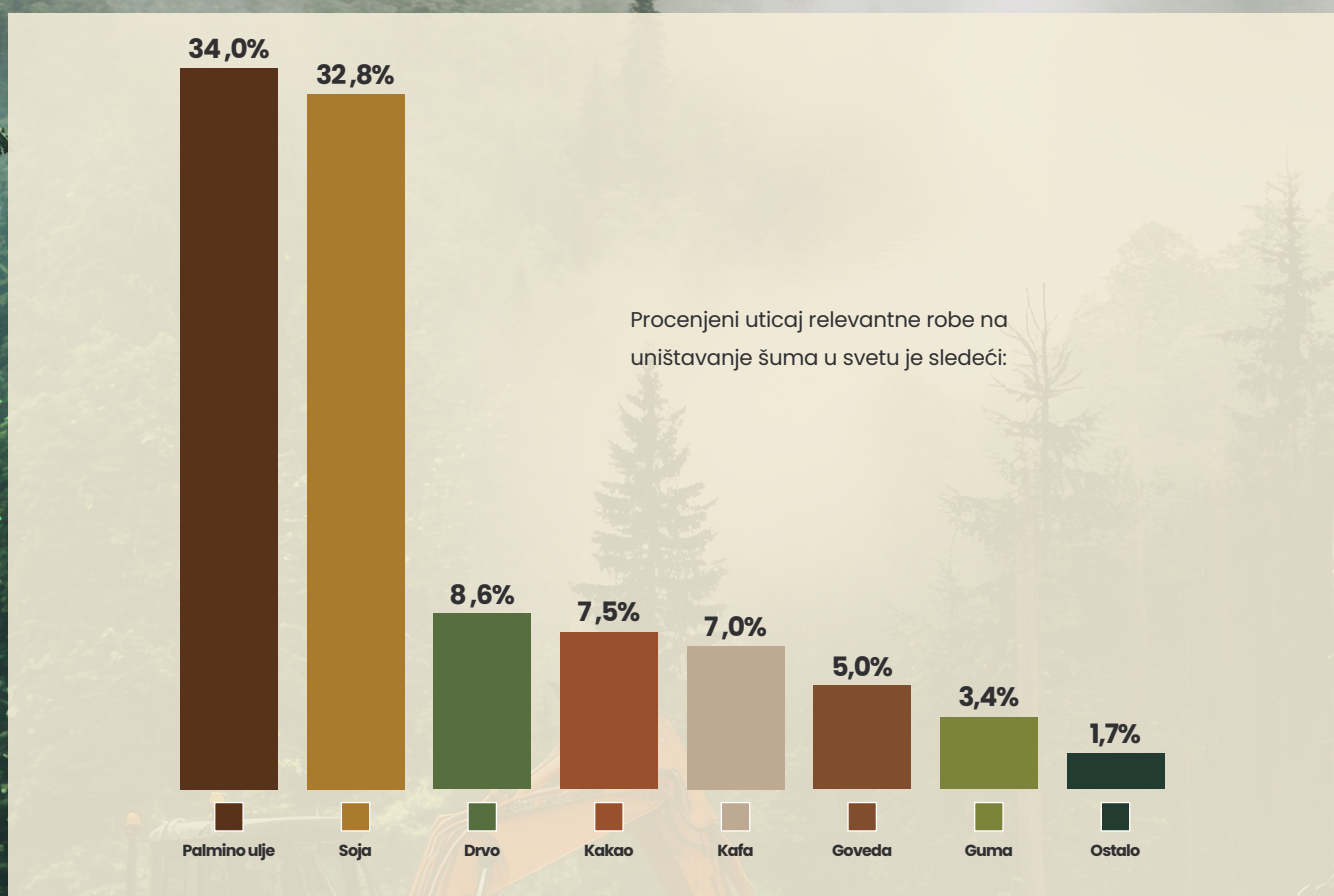
Relevantna roba vezana za EUDR

Uredba se odnosi na proizvode koji sadrže relevantnu robu, koji su hranjeni relevantnom robom (u slučaju goveda) ili su proizvedeni uz upotrebu sedam vrsta relevantne robe:

[IV]

Uticaj Evropske unije na uništavanje šuma

[V]

Svrha i ciljevi Uredbe

Prepoznato je da bi Evropska unija, bez EUDR, do 2030. godine potrošnjom sedam vrsta relevantnih roba (i izvedenih relevantnih grupa proizvoda) uticala na uništavanje približno **250.000 hektara** šuma godišnje u svetu.

[VI]

Početak primene

EUDR se ne primenjuje na relevantne proizvode koji su proizvedeni pre 29. juna 2023. godine i na zemljištu na kojem nije bilo deforestacije posle 31. decembra 2020. godine.

Uredbe vezane za odlaganje su Uredba 2024/3234 (prvo odlaganje) i Uredba 2025/2650 (drugo odlaganje).

29. jun 2023. godine – Uredba stupila na snagu.

Period od 18 meseci za usaglašavanje.

Početak primene 30. decembar 2024. godine, pomeren za 12 meseci i ponovo za 12 meseci na 30. decembar 2026. godine (osim za MSP preduzeća).

Početak primene za MSP preduzeća pomeren na 30. jun 2027. godine.

[VII]

Na koga se odnosi EUDR

Uredbi podleže privredni subjekat u svakom lancu snabdevanja koji ima poslovnu registraciju u Evropskoj uniji, koji je povezan sa navedenih sedam vrsta relevantne robe i proizvoda povezanih sa relevantnom robom (u ovom slučaju povezan sa drvetom i proizvodima od drveta) i koji može **da se smatra pravno odgovornim pred organima Evropske unije** u slučaju neispunjavanja obaveza iz EUDR.

U praksi, Uredba se odnosi na:

1. Evropske privredne subjekte koji uvoze robu u zemlje Evropske unije.
2. Evropske privredne subjekte koji izvoze robu iz zemalja Evropske unije.
3. Evropske privredne subjekte koji vrše promet robom između privrednih subjekata u zemljama Evropske unije.

Ključne uloge i odgovornosti

Sve **organizacije** (privredni subjekti) registrovane u Evropskoj uniji vezane za navedenih 7 vrsta robe imaju obaveze i odgovornosti prema EUDR.

Evropska komisija sa svojim telima:

- uspostavlja informacioni sistem za potrebe EUDR,
- određuje stepene rizika za svaku zemlju,
- preispituje efikasnost EUDR,
- kontroliše primenu EUDR.

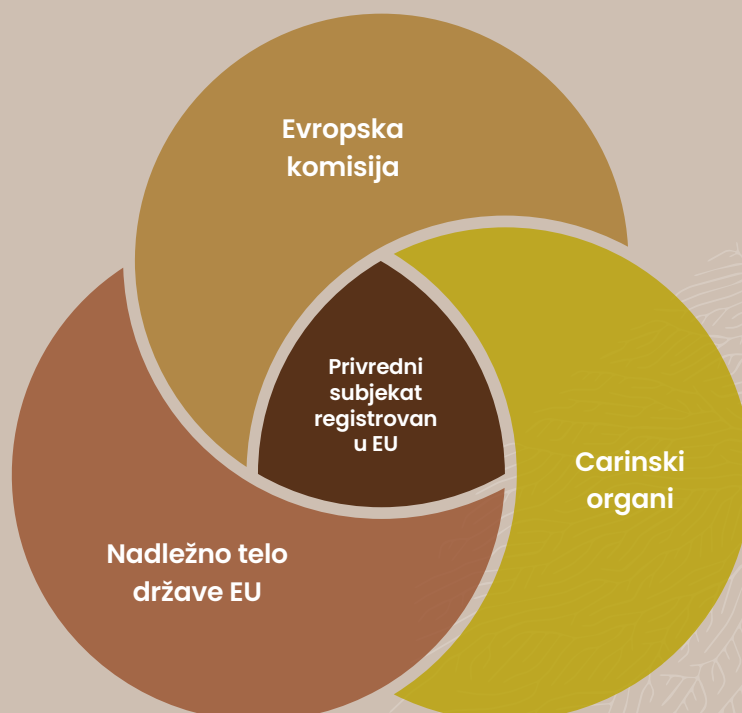

Carinski organi potvrđuju usaglašenost na osnovu podataka iz informacionog sistema.

Nadležno telo svake zemlje Evropske unije:

- Primenjuje EUDR u svojoj zemlji.
- Može definisati pragove za mala preduzeća.
- Sprovodi provere učesnika u EUDR
(u godišnjem obimu između 1, 3 ili 9% privrednih subjekata zavisno od njihove uloge).
- Povlači neusaglašene proizvode.

Kako utvrditi da li roba podleže Uredbi

EUDR obavezuje subjekte uključene u lanac snabdevanja obuhvaćenih roba i proizvoda uključujući drvo i proizvode od drveta.

Prema Aneksu I Uredbe, proizvod treba da bude napravljen od jedne od obuhvaćenih roba i proizvod treba da koristi jednu od tarifnih oznaka obuhvaćenih Aneksom.

Ako nisu ispunjena oba kriterijuma, proizvod ne podleže zahtevima EUDR.

EUTR u odnosu na EUDR

(EUTR navodi 18 grupa proizvoda koji su deo i EUDR)

4401

Ogrevno drvo u oblicama, cepanicama, granama, snopovima ili u sličnim oblicima, iverje i slične čestice, drvena piljevina, otpaci i ostaci od drveta, neaglomerisani ili aglomerisani u oblike, brikete, pelete i slične oblike.

4403

Neobrađeno drvo sa korom ili bez kore ili beljike ili grubo obrađeno (učetvoreno).

4406

Železnički ili tramvajski pragovi od drveta.

4407

Drvo, testerisano ili deljano po dužini, sečeno u slojevima ili ljušteno, rendisano ili nerendisano, brušeno ili nebrušeno, bilo da jeste ili nije čeono spojeno, debljine preko 6 mm.

4408

Listovi za furniranje (uključujući i one dobijene sečenjem na slojeve laminiranog drveta), za šperploče ili za slično laminirano drvo i ostalo drvo, testerisano po dužini, sečeno u slojeve ili ljušteno, rendisano ili nerendisano, brušeno ili nebrušeno, spojeno, uključujući čeono spojeno ili nespojeno, debljine ne preko 6 mm.

4409

Drvo (uključujući lamele i frize za parket, nesastavljene) profilisano (pero i žljeb, žljebljeno, falcovano ili slično obrađeno) po dužini bilo koje ivice, krajeva ili lica, rendisano ili nerendisano, brušeno ili nebrušeno, nespojeno ili čeono spojeno.

»	4410	Ploče iverice, ploče zvane "oriented strand board" (OSB) i slične ploče (npr: "wafer-board") od drveta ili drugih drvenastih (ligninskih) materijala, neaglomerisanih ili aglomerisanih smolama ili drugim organskim vezivnim sredstvima.
»	4411	Ploče vlaknatice od drveta ili ostalih drvenastih materijala aglomerisane ili neaglomerisane smolama ili drugim organskim vezivnim sredstvima.
»	4412	Šperploče, furnirane ploče i slični slojeviti proizvodi od drveta.
»	4413	Zgusnuto (sabijeno) drvo u obliku blokova, ploča, traka ili profila.
»	4414	Drveni ramovi za slike, fotografije, ogledala i slične proizvode.
»	4415	Sanduci, kutije, gajbe, doboši i slična ambalaža za pakovanje, od drveta, doboši (kalemovi) za kablove, od drveta, palete, sandučaste palete i druge utovarne table, od drveta, potpore za palete, od drveta (ne uključujući ambalažni materijal za podršku, zaštitu ili prenošenje).
»	4416	Burad, bačve, kace, čabrovi i drugi bačvarski proizvodi i njihovi delovi, od drveta, uključujući i duge.
»	4418	Građevinska stolarija i ostali proizvodi za građevinarstvo od drveta, uključujući ploče sa ćelijastom strukturom, sastavljene podne ploče, rezana i cepana šindra.

Hartijina pulpa i hartija iz glava 47. i 48. nomenklature Carinske tarife, osim proizvoda na bazi bambusa i prerađenih proizvoda (otpaci i ostaci).

»	9403 30, 40, 50, 60, 91	Drveni nameštaj i delovi.
»	9406 10	Montažne zgrade od drveta.

EUDR u odnosu na EUTR

(EUDR navodi 8 grupa proizvoda koji nisu deo EUTR)

»	4402	Drveni ugalj (uključujući drveni ugalj od ljuski), aglomerisan ili neaglomerisan.
»	4404	Drvo za obruče, cepani stubovi i stubići, pritke, kočiči, i kolje od drveta, zašiljeni ali nerezani po dužini, drvo grubo prekraćeno ali netokareno, nesavijeno ili drugačije obrađeno, podesno za proizvodnju štapova, kišobrana, držalja za alate ili slične proizvode, trake, cepke – iverje i slično od drveta.
»	4405	Drvena vuna, drveno brašno.
»	4417	Alati, kućišta za alate, držalje za alate, kućišta i drške za metle i četke od drveta, kalupi za obuću od drveta
»	4419	Stono i kuhinjsko posuđe od drveta
»	4420	Marketerija i intarzija od drveta, kovčežići i kutije za nakit, za pribor za jelo i slični proizvodi od drveta, statuete i drugi ukrasi od drveta, proizvodi od drveta za unutrašnje opremanje koji se ne svrstavaju u Glavu 94.
»	4421	Ostali proizvodi od drveta
»	ex 9401	Sedišta (osim onih iz tarifnog broja 9402), uključujući ona koja se mogu pretvoriti u ležajeve i njihovi delovi.

“**ex**” znači da je proizvod izvod iz svih proizvoda koji se mogu klasifikovati pod tarifnom oznakom.

Na primer, kod 9401 može uključivati stolice napravljene od sirovina osim drveta, ali samo drvo u stolici podleže zahtevima EUDR.

[XII]

Rokovi EUDR (8)

EUDR navodi 26 relevantnih grupa proizvoda od kojih 8 nisu deo EUTR. Za njih su rokovi sledeći:

Drvo i proizvodi od drveta proizvedeni **pre** 29. juna 2023. godine i **plasirani u EU bilo kada, ne moraju** da budu u skladu sa EUDR.

Drvo i proizvodi od drveta proizvedeni **posle** 29. juna 2023. godine i plasirani u EU **pre** 30. decembra 2026. godine (MSP **pre** 30. juna 2027. godine) **ne moraju** da budu u skladu sa EUDR.

Drvo i proizvodi od drveta proizvedeni **posle** 29. juna 2023. godine i plasirani u EU **posle** 30. decembra 2026. godine (MSP **posle** 30. juna 2027. godine) **moraju** da budu u skladu sa EUDR.

[XIII]

Produženje obaveza prema EUTR (18)

Evropska Uredba o drvetu broj 995/2010 (EUTR) stupila je na snagu 3. marta 2013. godine i njom se obezbeđuje da se na tržište EU ne plasira nezakonito drvo. Uredba (EU) br. 995/2010 stavlja se van snage od 30. decembra 2026. godine, ali nastavlja se primenjivati do 31. decembra. 2029. godine na drvo i proizvode od drveta

Drvo i proizvodi od drveta (EUTR 18) proizvedeni **pre** 29. juna 2023. godine i plasirani u Evropsku uniju:

- **pre** 30. decembra 2026. godine **ne moraju** da budu u skladu sa EUDR, ali moraju biti u skladu sa EUTR.
- **između** 30. decembra 2026. godine i 31. decembra 2029. godine **moraju** da budu u skladu i sa EUDR i sa EUTR.
- **posle** 31. decembra 2029. godine **moraju** da budu u skladu sa EUDR.

Drvo i proizvodi od drveta (EUTR 18) proizvedeni **između** 29. juna 2023. godine i 30. decembra 2026. godine i plasirani u Evropsku uniju:

- **pre** 30. decembra 2026. godine **moraju** da budu u skladu sa EUTR i ne moraju da budu u skladu sa EUDR.
- **posle** 30. decembra 2026. godine **moraju** da budu u skladu sa EUDR.

Drvo i proizvodi od drveta (EUTR 18) proizvedeni **posle** 30. decembra 2026. godine **moraju** da budu u skladu sa EUDR.

Drvo i proizvodi od drveta (EUTR 18) proizvedeni **posle** 29. juna 2023. godine i plasirani u EU **posle** 31. decembra 2029. godine **moraju** da budu u skladu sa EUDR.

Izvoznici iz Srbije i EORI broj

EORI sistem

(Economic Operators Registration And Identification System)

je sistem elektronske registracije i identifikacije privrednih subjekata i drugih lica koji u okviru svog poslovanja obavljaju delatnosti obuhvaćene carinskim zakonodavstvom Evropske unije.

Privredni subjekti vezani za drvo i proizvode od drveta koji izvoze svoju robu u Evropsku uniju ne moraju da imaju svoj EORI broj i ne moraju da se prijavljuju u Informacioni sistem EU vezano za EUDR.

Postoje slučajevi iz prakse da pojedini kupci iz Evropske unije upravo to i zahtevaju od izvoznika iz Srbije.

Informacije potrebne kupcu iz EU za IT sistem

Pre plasiranja relevantnih proizvoda na tržište ili njihovog izvoza, privredni subjekti (kupci iz Evropske unije) moraju da postupaju sa dužnom pažnjom u pogledu svih relevantnih proizvoda koje isporučuje svaki pojedini dobavljač.

Dužna pažnja je okvir postupaka i mera koji uključuje:

1. Procedure za prikupljanja podataka.
2. Procedure za procenu rizika koji privrednom subjektu omogućavaju da analizira i proceni rizik stavljanja u promet nezakonitog proizvoda.
3. Procedure za ublažavanje ili smanjenje rizika.

Za zemlje koje su svrstane u kategoriju niskog rizika, potrebno je samo prikupljanje podataka o relevantnoj robi (proizvodima) i o lancima snabdevanja.

Procedure za postupanje sa dužnom pažnjom zahtevaju:

1. Prikupljanje podataka o lancima snabdevanja.

Obaveze izvoznika iz Srbije prema kupcu u EU koji nije mikro ili mali privredni subjekat

Ako kupac iz Evropske unije nije mikro ili mali privredni subjekat, potrebno je obezbediti sledeće informacije:

1.1 Kupac iz Evropske unije obezbeđuje svoje podatke:

- Svoj naziv, ime.
- Svoju adresu.
- Svoj EORI broj.

2.1 Prodavac iz Srbije treba da dostavi kupcu sledeće informacije:

- Tarifna oznaka relevantnog proizvoda koji izvozi.
- Trgovačko ime proizvoda.
- Pun naučni naziv vrste drveta.
- Količinu relevantnih proizvoda namenjenih plasiranju na tržište izraženu u kilogramima neto mase uz navođenje procenjenog procentnog učešća ili odstupanja (ili ako je primenjivo u dodatnoj mernoj jedinici utvrđenoj u Prilogu I Uredbe 2658/87 ili u svim ostalim slučajevima, količina se mora izraziti u neto zapremi ni ili broju jedinica).
- Zemlju proizvodnje (seče drveta).
- Datum seče (kupovine) drveta.
- Geolokaciju svih katastarskih parcela seče drveta.
- Dokaz da drvo (proizvodi od drveta) nije povezano sa deforestacijom i da je proizvedeno u skladu sa relevantnim zakonodavstvom zemlje proizvodnje.

Napred navedene podatke kupac iz Evropske unije unosi u informacioni sistem i čuva ih pet godina.

Podatke obezbeđuje u saradnji sa izvoznikom iz Srbije.

Preporuka je i da izvoznik iz Srbije čuva podatke pet godina o svojim kupcima iz EU kao i o dobavljačima robe (drveta i proizvoda od drveta) za te kupce.

Obaveze izvoznika iz Srbije prema kupcu u EU koji je mikro ili mali privredni subjekat

Ako je kupac iz Evropske unije mikro ili mali privredni subjekat, potrebno je obezbediti napred navedene informacije, osim tačke 2.4. koja glasi:

- Jednokratno procenjena godišnja količina relevantnih proizvoda namenjenih plasiranju na tržište izraženu u kilogramima neto mase uz navođenje procenjenog procentnog učešća ili odstupanja (ili ako je primenjivo u dodatnoj mernoj jedinici utvrđenoj u Prilogu I Uredbe 2658/87 ili u svim ostalim slučajevima, količina se mora izraziti u neto zapremini ili broju jedinica).

2. Procena rizika

Za zemlje sa "standardnim" i "visokim rizikom" potrebna je procena rizika.

Procena rizika zahteva analizu verovatnoće neusklađenosti drveta i proizvoda od drveta za zahtevima Uredbe.

U slučaju da je bilo koja zemlja u lancu snabdevanja, od šume do krajnjeg korisnika, deklarirana kao zemlja standardnog ili visokog rizika, zahtevi za usklađivanje sa Uredbom znatno su zahtevniji.

U toj situaciji mora da se realizuje procena rizika kojom se dokazuje ispunjavanje minimalnih kriterijuma:

- » Zahtev legalnosti porekla izvora robe.
- » Poštovanje društvene odgovornosti.
- » Realizacija aktivnosti koje ne dovode do krčenja ili do degradacije šuma.
- » Geolokacija drveta u trenutku seče.
- » Sledljivost robe od sirovine do trenutka plasiranja na tržište Evropske unije.
- » Dužna pažnja (due diligence).
- » Analiza rizika – procena rizika – smanjenje rizika.
- » Čuvanje pet godina informacija o robi, dobavljačima i kupcima.

U
S
A
G
L
A
Š
E
N
O
S
T

3. Smanjenje (ublažavanje) rizika

Smanjenje rizika od neusklađenosti sa Uredbom sprovodi se nakon procene rizika i obavezno pre stavljanja proizvoda na tržište EU.

Sprovodi se u situaciji ako procena rizika pokaže da postoji značajan rizik od neusklađenosti sa Uredbom.

Cilj ublažavanja jeste da se umanjí mogućnost neusklađenosti proizvoda sa zahtevima Uredbe.

Prilikom izvoza robe koja podleže zahtevima EUDR, bitno je da li su zemlja porekla robe, zemlja izvoznika robe i zemlja kupca robe, deklarirane kao zemlje niskog stepena rizika.

Istaknuti delovi EUDR

Proizvodi kojima se trguje u rasutom stanju ili kompozitni proizvodi vezani su za relevantni proizvod bez obzira na prisustvo druge relevantne robe u proizvodu. Primer: 9401 sedišta, kao što su stolice, hoklice, ležaljke, fotelje, kauči... bez obzira da li se mogu pretvoriti u krevete, mogu uključivati i druge materijale osim drveta, ali samo drvo potpada pod EUDR.

Parcela zemljišta je "zemljište u okviru jedne nepokretnosti" – može da bude i deo parcele.

Za drveni nameštaj sa različitim drvenim delovima, treba geolocirati sve parcele sa kojih je drvo korišćeno za izradu nameštaja.

Reciklirani papir, otpadni papir i ostaci ne potpadaju pod EUDR.

Drvo čiji je životni ciklus završen i koje bi se inače tretiralo kao otpad isključeno je iz područja primene EUDR-a (npr. drvo dobijeno iz srušenih objekata). Nameštaj proizveden od takvog drveta, ne podleže EUDR. Ali ako nameštaj sadrži bilo koju količinu nerekiciranog drveta, na to drvo se primenjuje EUDR.

Proizvodi od ratana (palme porodice Calameae), bambusa (porodice Bambusoideae) i drugih drvenastih materijala nisu obuhvaćeni područjem primene EUDR.

EUDR se primenjuje na sečku i piljevinu proizvedenu kao nusproizvode strugare.

Uzorci proizvoda u cilju dobijanja porudžbina za vrste robe koju predstavljaju ili koji treba da se podvrgnu ispitivanju, analizi ili testiranju radi utvrđivanja karakteristika – ne podležu Uredbi.

Proizvodi pod oznakom 4415 (sanduci, kutije, gajbe, kalemovi za kablove, palete i druge podloge za utovar i slično – od drveta) podležu EUDR.

Izuzetak je ako se koriste isključivo kao ambalažni materijal za podršku, zaštitu ili za prenošenje drugog proizvoda koji se stavlja na tržište i tada nisu obuhvaćeni EUDR-om.

Obaveze dužne pažnje primjenjuju se na "lica", bez obzira na to da li su članovi grupe preduzeća ili ne.

Iznajmljivanje relevantnih proizvoda ne podleže EUDR.

Dokumentacija treba da se čuva pet godina od dana kada je izjava dostavljena u informacioni sistem, a to je pre datuma stavljanja proizvoda na tržište Evropske unije.

Moguće je uneti mesto proizvodnje koja se sastoji od više koordinata u više zemalja.

Površine manje od četiri hektara mogu da se predstavljaju kao poligon.

Neto masa u Izjavi dužne pažnje odnosi se na masu celog proizvoda (ne samo na deo relevantne robe u proizvodu) isključujući bilo kakve materijale za pakovanje.

Lista naučnih imena koja koristi informacioni sistem odnosi se samo za proizvode iz lanca snabdevanja drvetom (može da se koristi standard SRPS EN 13556:2007 Oblo drvo i rezana građa – Nomenklatura drveta koje se koristi u Evropi).

[XVII]

Preispitivanje efikasnosti Uredbe

Do 30. aprila 2026. godine Evropska komisija sprovede preispitivanje Uredbe u cilju njenog pojednostavljenja. U narednih pet godina, a najkasnije do 30. juna 2030. godine i najmanje svakih pet godina posle tog datuma, Evropska komisija sprovede opšte preispitivanje ove Uredbe na osnovu:

1. Potrebe za dodatnim instrumentima za olakšavanje trgovine,
2. Efekata ove Uredbe na poljoprivrednike, posebno na male poljoprivrednike i lokalne zajednice,
3. Daljeg proširenja definicije termina "degradacija šuma",
4. Praga za obaveznu upotrebu poligona geolokacije,
5. Promena u trgovačkim tokovima koji su obuhvaćeni područjem primene ove Uredbe,
6. Procene delotvornosti sprovedenih provera,
7. Mogućeg proširenja područja primene ove Uredbe na druga pošumljena zemljišta,
8. Mogućeg proširenja područja primene ove Uredbe na druge prirodne ekosisteme,
9. Uticaja relevantne robe na deforestaciju i degradaciju šuma, uključujući mogućnost proširenja područja primene na drugu robu (kukuruz, biogorivo...),
10. Uloge finansijskih institucija u sprečavanju tokova koji doprinose deforestaciji i degradaciji šuma,
11. Uloge privrednih subjekata u lancu snabdevanja i trgovaca u obezbeđivanju da nisu povezani sa deforestacijom,
12. Uloge mikro i malih primarnih privrednih subjekata u obezbeđivanju da proizvodnja nije povezana sa deforestacijom.

Preporuke za usaglašavanje

- 1 Proveriti da li drvo i proizvodi od drveta planirani za izvoz u Evropsku uniju podležu EUDR.
- 2 Uraditi pregled zaliha sirovine koja će biti prerađena u finalni proizvod i pregled zaliha gotovih proizvoda za koju se očekuje da će biti izvezeni u Evropsku uniju posle stupanja na snagu EUDR.
Podsetnik, drvo posečeno pre 31. decembra 2020. godine ne podleže EUDR.
Proveriti usaglašenost zaliha sirovine sa zahtevima EUDR.
- 3 Ako roba podleže, pročitati Uredbu 2023/1115.
- 4 Pročitati izmenu EUDR, Uredba 2025/2650.
- 5 Uraditi pregled zaliha gotove robe za koju se očekuje da će biti izvezena posle stupanja na snagu EUDR. Proveriti usaglašenost sa EUDR.
- 6 Proveriti usklađenost sistema Dužne pažnje sa zahtevima EUDR-a (uraditi ga ako ne postoji).
- 7 Uraditi pregled kupaca sopstvene robe sa registracijom u Evropskoj uniji prema njihovoj veličini.
Ustanoviti da li je kupac mikro ili malo preduzeće ili nije, prema Direktivi 2013/34 (tražiti da se kupci izjasne).
- 8 Kontaktirati trenutne i potencijalne kupce vaše robe u EU – predložiti da se obrate svom ovlašćenom telu (nadležnom organu) u cilju definisanja neophodnih informacija vezanih za EUDR. Ovlašćena tela u državama Evropske unije se menjaju – pratiti izmene.
- 9 Obratiti pažnju na kupce iz zemalja gde su imenovana dva ili tri nadležna tela za praćenje EUDR – sugerisati kupcu da se informiše kod svih navedenih tela.

Svi kupci iz Evropske unije deklarirani kao mala ili mikro preduzeća Uredbu počinju da primenjuju od 30. juna 2027. godine. Nakon tog perioda, mikro ili malo preduzeće u informacioni sistem podnosi "Pojednostavljenu izjavu za mikro ili male primarne privredne subjekte" sa pripadajućim informacijama.

Svi kupci iz Evropske unije koji nisu deklarirani kao mala ili mikro preduzeća Uredbu počinju da primenjuju od 30. decembra 2026. godine. Nakon tog perioda, preduzeće u informacioni sistem podnosi "Izjavu o postupanju sa dužnom pažnjom" sa pripadajućim informacijama.
- 10 Tražiti od kupaca ili samostalno proveriti da li su FSC sertifikovani.
- 11 Uraditi pregled isporučioaca drveta i proizvoda od drveta prema "Okviru za prikupljanje podataka" za robu koja će biti izvezena u EU posle 30. decembra 2026. godine (posle 30. juna 2027. godine za kupce koji su mikro i mala preduzeća).

Preporuke za usaglašavanje

Okvir za prikupljanje podataka

- a) Naziv ili ime isporučioća
- b) Država isporučioća
- c) Država seče drveta
- d) Poštanska adresa isporučioća
- e) E-adresa isporučioća
- f) Opis proizvoda (trgovački naziv i vrsta proizvoda)
- g) Tarifna oznaka proizvoda
- h) Zapis o kupoprodaju drveta (npr. otkupni list)
- i) Broj propratnice
- j) Geolokacija seče
(na pridruženom zapisu koji može da se nedvosmisleno poveže sa prodajnim dokumentom).^{Napomena 1}
- k) Datum seče (kupovine) drveta
- l) Narodni naziv drveta
- m) Latinski naziv drveta ^{Napomena 2}
- n) Količina u m³
- o) Postojanje Izjave sopstvenika šume ^{Napomena 3}

Napomena 1

Odrediti geolokaciju seče – jednu tačku koja treba da se nalazi u sklopu površine gde je izvršena seča, bez obzira na veličinu lokacije i bez obzira da li je lokacija šuma sopstvenika ili lokacija van šume.

N1

U oba slučaja zavisno od površine lokacije, navodi se geolokacija kao tačka ili kao poligon. Koristiti mobilni telefon na mestu seče ili putem aplikacije na računaru (preporuka je Google maps u oba slučaja).

Aplikacija prikazuje lokacije u stepenima kao geografsku širinu (latituda) i dužinu (longituda). Primer: 44.83320640310064, 20.43394242234704.

N2

Za površine do 4 hektara dovoljna je jedna tačka koja treba da se nalazi u sklopu površine gde je izvršena seča. Primer geolokacije iz tačke N 1. Time je geolokacija određena.

N3

Za površine veće od 4 hektara preporuka je da se koristi aplikacija na sajtu <https://geojson.io> Otvoriti na računaru.

N4

Postaviti kursor na bilo koju lokaciju u Srbiji.

N5

Okretanjem točkića na mišu ili sa + uvećati kartu.

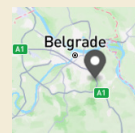
N6

Selektovati (kliknuti) na ikonu Draw Point.

N7

Kliknuti bilo gde na karti Srbije.

N8

U desnom delu prozora pojavljuju se koordinate.

```
1. {  
2.   "type": "FeatureCollection",  
3.   "features": [  
4.     {  
5.       "type": "Feature",  
6.       "properties": {},  
7.       "geometry": {  
8.         "coordinates": [  
9.           21.07547648279251,  
10.          44.83128800557415  
11.         ],  
12.         "type": "Point"  
13.       }  
14.     }  
15.   ]  
16. }
```

N9

Ovde je primer 21.07547648279251, 44.83128800557415
Naša lokacija je 20.43394242234704, 44.83320640310064

Napomena 1

N10

Kopirati "našu" lokaciju 20.43394242234704 i nalepiti umesto 21.07547648279251
Zatim kopirati 44.83320640310064 i nalepiti umesto 44.83128800557415
Time smo nedvosmisleno odredili geolokaciju sa terena.

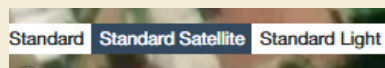
N11

Okretanjem točkića na mišu ili sa + uvećati kartu.

N12

Preporuka je da se izabere "Standardni satelitski" pregled.

N13

Selektovati (kliknuti) na ikonu Draw Poligon.

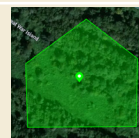
N14

Kliknuti na početnu – prvu tačku i kliknuti dalje po
granicama površine kako bi odredili poligon.

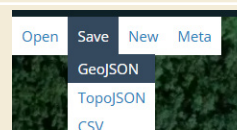
N15

Prilikom određivanja tačaka poligona, kursor je +. Kada na
kraju izaberemo početnu tačku kao krajnju, + postaje "ruka".
Time je određivanje tačaka poligona završeno.

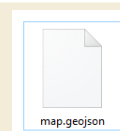
N16

Izabrati Save – GeoJSON

N17

Fajl će biti kopiran na računar.

Napomena 2

Za određivanje naučnih (latinskih) naziva proizvoda iz lanca snabdevanja drvetom može da se koristi standard SRPS EN 13556:2007 Oblo drvo i rezana građa – Nomenklatura drveta koje se koristi u Evropi.

Napomena 3

Veliki deo deforestacije koja je u toku često je u skladu sa zakonodavstvom u državi proizvodnje (EUDR Uredba, uvodni deo tačka 33.).

Imajući u vidu napred navedeno, EUDR pretpostavlja da poštovanje zakona matične države ne garantuje da je drvo poreklom bez deforestacije i bez degradacije šuma.

U trenutku izdavanja ove brošure Evropska komisija nije izdala nove smernice i FAQ – najčešće postavljana pitanja, gde bi mogli da se nalaze odgovori i uputstva o načinu poštovanja ovog zahteva Uredbe sa pozicije fizičkog lica – prodavca drveta koji je sopstvenik šume.

Preporuka je da kupac drveta iz šuma sopstvenika zajedno sa sopstvenikom šume, uradi izjavu kojom potvrđuju da je posečeno drvo:

- u skladu sa zakonima Republike Srbije (države seče),
- da je poreklom sa legalne i poznate lokacije,
- da je isključena mogućnost da je poreklom iz nezakonitih aktivnosti,
- da nije nastalo krčenjem šuma ili nekontrolisanim korišćenjem šuma.

Na izjavi navesti broj i datum propratnice koji se odnosi na navedeno drvo kao i koordinate geolokacije (ako je površina do 4 hektara geolokacija je određena prema tački N 1).

U slučaju da je lokacija veća od 4 ha i da je određena kao poligon (tačka N 17), tada geojson fajl imenovati prema broju propratnice čime se geolokacija nedvosmisleno povezuje sa informacijama o drvetu.

Izjava treba da bude na jednom od jezika Evropske Unije ili na engleskom jeziku. Uz pretpostavku da sopstvenik šume ne razume engleski jezik, uraditi izjave i na srpskom i na engleskom jeziku.

Popuniti podacima i potpisati četiri izjave, dve na srpskom i dve na engleskom jeziku. Dva primerka ostaju prodavcu, dva kupcu.

Preporuka je da kupac drveta skenira svoje primerke izjava imajući u vidu da postoji obaveza čuvanja dokumentacije pet godina od dana unošenja informacija u IT sistem Evropske unije od strane kupca iz EU.

Preporuke za usaglašavanje

- 12 Proveriti da li su podaci dostupni na osnovnim ili pripadajućim zapisima (propratnicama, otkupnom listu, ugovoru, e-mailovima,...).
- Ako informacije nisu prisutne, na primer nije naveden latinski naziv drveta, uraditi pridruženi dokument u koji se unose sve nedostajući podaci (Srbija kao država porekla, latinski naziv drveta i sl.) uz obavezno navođenje broja i datuma propratnice.
- Ako drvo (sirovina) ili proizvod od drveta nisu kupljeni od sopstvenika šume, obavestiti dobavljača (strugaru, trgovca,...) da uradi izjavu koja će pratiti propratnicu.
- Uraditi proceduru kojom će se propisati zahtevi prema dobavljačima za obezbeđivanje potrebnih podataka.
- Sve kompletne podatke čuvati 5 godina.
- 13 Pripremiti plan za sigurnu razmenu podataka sa partnerima, dobavljačima/ kupcima (definirati kontakt lice, elektronsku adresu, način čuvanja podataka).
- 14 Uraditi proceduru za procenu složenosti lanca snabdevanja.
- 15 Ako niste FSC™ sertifikovani, sagledati mogućnost da se sertifikujete.
- 16 Pregledati zahteve za FSC standard za usklađenost sa EUDR (Regulatorni modul - FSC-STD-01-004 FSC Regulatory Module).

[XIX]

Unos podataka u Informacioni sistem EU

Privredni subjekat sa registracijom u Evropskoj uniji (povezan sa navedenom robom) unosi podatke u Informacioni sistem.

Otkazivanje ili izmena unetih podataka biće moguće u roku od 72 sata nakon što sistem obezbedi referentni broj za dužnu pažnju.

Carina može da izvrši suspenziju odobrenja za uvoz za period od tri radna dana. Suspenzija može da se produži za dodatna tri dana kako bi se utvrdilo da li su proizvodi usaglašeni sa EUDR.

Predviđene sankcije za Evropske kupce

Države Evropske unije utvrđuju pravila o sankcijama koje se primenjuju u slučaju nepoštovanja ove Uredbe i preduzimaju se potrebne mere radi obezbeđenja sprovođenja EUDR.

Države obaveštavaju Evropsku Komisiju o primenjenim pravilima i merama i odmah je obaveštavaju o svim dodatnim izmenama koje na njih utiču.

Kazne za nepoštovanje EUDR – ključni rizici sa kojima se Evropski kupci suočavaju:

- » Finansijske kazne
- » Ograničen ili zabranjen pristup tržištu EU
- » Prekidi i poremećaji u lancu snabdevanja
- » Operativni poremećaji u proizvodnji
- » Povećani troškovi ispravljanja neusklađenosti
- » Šteta po reputaciju i imidž
- » Pravni rizici (tužbe fizičkih ili pravnih lica)
- » Društveni i etički uticaji nepoštovanja propisa
- » Gubitak konkurentske prednosti
- » Strateška ranjivost (potkopava dugoročnu otpornost poslovanja)

Izvoznik u EU mora da garantuje kupcu iz Evropske unije da su dostavljene informacije jasne, tačne, precizne i proverljive zato što kupac garantuje za tačnost podataka, odnosno odgovara nadležnim organima Evropske unije u slučaju kršenja EUDR.

Evropski kupac – uvoznik proizvoda čije je poreklo sa područja van Evropske unije (iz Srbije), može da zahteva od svojih dobavljača iz Srbije garancije o konstantnom i kvalitetnom poštovanju zahteva EUDR.

Potencijalni zahtevi kupaca iz EU

- » Uključivanje zahteva EUDR-a u ugovore sa dobavljačima.
- » Kreiranje sopstvenih jasnih koraka implementacije sa rokovima i obaveštavanje dobavljača o obavezi pridržavanja istih.
- » Zahtevi prema dobavljačima za izrada procedura za proveru geolokacijskih podataka.
- » Zahtevi prema dobavljačima za izradu procedura za proveru povezanosti geolokacija sa robom predviđenom za izvoz.
- » Dokazivanje postojanja DDS usaglašenog prema EUDR i njegovog periodičnog ažuriranja kod dobavljača.
- » Zahtevi prema dobavljačima za sprovođenje obuke vezano za EUDR.
- » Zahtevi prema dobavljačima za sertifikaciju treće strane (FSC™) kao dodatna podrška validnosti, dostupnosti i čuvanju informacija.

Praćenje promena vezano za EUDR

Evropska komisija: <https://circabc.europa.eu/ui/explore>

Vesti Evropske komisije: <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/home/en>

Propisi o proizvodima koji ne uzrokuju krčenje šuma:

https://green-business.ec.europa.eu/deforestation-regulation-implementation_en

EUDR Uredba 2023/1115: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023R1115&qid=1687867231461>

Relevantna roba i relevantni proizvodi Direktive (Aneks I):

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/hr/TXT/?uri=CELEX%3A32023R1115&qid=1687867231461-d1e32-243-1>

Izmena EUDR (poslednje odlaganje) Uredba 2025/2650:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1767101248664&uri=CELEX%3A32025R2650>

Klasifikacija zemalja prema stepenu rizika:

https://green-forum.ec.europa.eu/nature-and-biodiversity/deforestation-regulation-implementation/eudr-cooperation-and-partnerships/country-classification-list_en

EUDR imenovani nadležni organi:

<https://circabc.europa.eu/ui/group/34861680-e799-4d7c-bbad-da83c45da458/library/f044a917-4640-4169-ad0a-d63609cfca55/details>

Sistem sertifikacije drveta i proizvoda od drveta: <https://adria-balkan.fsc.org/en/eu-legislation/eudr>

EUDR smernice za Direktivu (EU) 2023/1115: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202504524

EUDR najčešće postavljana pitanja (FAQ):

<https://circabc.europa.eu/ui/group/34861680-e799-4d7c-bbad-da83c45da458/library/e126f816-844b-41a9-89ef-cb2a33b6aa56/details>

EUDR vodič za jedinice mere:

<https://circabc.europa.eu/ui/group/34861680-e799-4d7c-bbad-da83c45da458/library/d3b529b5-f62b-4b9f-abad-29f22e828a9b/details>

Uredba o funkcionisanju IT sistema Evropske unije:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202403084

EUDR korisnički vodič za informacioni sistem:

<https://circabc.europa.eu/ui/group/34861680-e799-4d7c-bbad-da83c45da458/library/aa55d53f-a605-4d8d-8fce-1594abab3a40/details>

Relevantna dokumentacija za informacioni sistem:

https://green-business.ec.europa.eu/deforestation-regulation-implementation/deforestation-due-diligence-registry_en

Link za pristup EUDR informacionom sistemu: <https://eudr.webcloud.ec.europa.eu/tracesnt/login>

SRPS EN 13556:2007 Oblo drvo i rezana grada – Nomenklatura drveta koje se koristi u Evropi:

https://iss.rs/sr_Cyrl/project/show/iss:proj:17676

Početak primene EUDR

